

Тема на броя

снимка Юлия Лазарова

//ХОДЪТ НА СЛАВИ ТРИФОНОВ С ПРАВИТЕЛСТВОТО

Error 404

☛ С начина, по който обяви проект за правителство, Слави Трифонов допусна грешка и изгуби контрол върху ситуацията.

☛ Изгорените мостове към „Демократична България“ и коалицията около Мая Манолова оставиха Борисов в позиция да реши съдбата на правителството.

☛ Важните реформи в новия парламент засега изглеждат невъзможни.

автор

Румяна Червенкова | rumiana.chervenкова@capital.bg

Един човек тича много притеснен, защото друг го преследва, и когато опира в стена и вече няма къде да избяга, започва да крещи ужасен. “Ама моля ви се, казва му преследвачът, аз нищо не ви правя, вие ме сънувате.”

Само единайсет часа след края на изборния ден в неделя и много преди обявяването на окончателните резултати от тях мнозина се оказаха в ситуацията на сънувания от вица, а Слави Трифонов - на преследвача.

Подобен ефект предизвика скоростно предложеното от него самостоятелно правителство на ИТН сред голяма част от хората, свързали надеждите си за по-дълбока промяна в управлението на държавата с “трите партии на протеста”. Тази опаковка на “Има такъв народ”, “Демократична България” и “Изправи се! Мутри вън!” в нещо като отбор не се превърна в самосбъдващо се пророчество и мястото ѝ вече е в кошчето за боклук. Но доколкото политическото противопоставяне продължава да е по >12

Христо Иванов,
съпредседател на „Демократична България“

Очевидно не се търси подкрепа на онези граждани, които промениха България.

>11 линията на протеста срещу статуквото, изваждането ѝ от употреба разбива повече от една илюзии.

За намерението на Трифонов да обяви кабинет начело с Николай Василев, бивш вицепремиер и министър в двата последователни кабинета “Саксбурготски” на НДСВ и ДПС и “Станишев” на тройната коалиция, се говореше неофициално още преди изборите, но малцина допуснаха тази вероятност като реална. Същото се повтаря сега със спекулациите за гласуването в парламента на правителството на ИТН с парламентарни техники, които може да осигури единствено ГЕРБ. Подобно развитие зачерква идеята за каквито и да било съществени промени в държавата.

Така по-големият политически залог остава в изборите за президент през есента, на които ще се реши дали ще бъдат запазени последните остатъци от разделение и взаимен контрол на властите.

Стъпи ли накриво Слави Трифонов

Като лидер на спечелилата изборите на 11 юли партия шоуменът има пълното право да постъпи както намери за добре с мандата си за властта. Освен това той лично не се е ангажирал формално с нищо друго освен с идеите си от референдума и въвеждането на изцяло мажоритарна изборителната система, както и с това, че няма да се коалира с ГЕРБ, БСП и ДПС.

По тази причина не би следвало да му бъде търсена “протестна” сметка за неговите решения. И все пак през изминалата година зад изборния му успех имаше и втори, неформален план. Въпреки че партията му не участваше в протеста с искане за оставка на правителството на ГЕРБ и на главния прокурор, телевизията му канеше непрекъснато неговите говорители и даваше думата на зрителите да си кажат тежнението в същата протестна посока. Така изглеждаше, че “Има такъв народ” се възползва от случващото се на площадите, налагайки впечатлението, че е част от него.

Затова ходът на Трифонов с обявяване на самостоятелно правителство, без преговори с двете пряко участвали в летните събития и смятани дълго време за негови евентуални партньори формации, предизвика обвинения за “приватизиране на протестния вот”, както обобща пред БНР проф. Анна Кръстева от Нов български университет.

Масова критика предизвика и начинът, по който беше съобщен проектът за кабинет. Вместо в Народното събрание или дори на пресконференция правителството беше обявено от ефира на 7/8 TV, при това със заявката на Трифонов, че иска да върне достойнството на парламента.

Съставът на правителството също се прие като противоречив знак - с липсата на представляващи исканията на протеста лица, с това, че освен номинирания за премиер сред предложените министри много повече са свързаните с управлението на НДСВ и ДПС, отколкото със собствената му партия. Отказът на тримата служебни министри, включително най-популярните, на отправеното им предложение да се включат допълнително засили съмненията към целите на този кабинет независимо от качествата на хората в него.

За неясната линия говори и изчетеният от Трифонов списък с “приоритетите” на правителството - смесица от популизъм на дребно, няколко така или иначе задвижени проекта и два двусмислени акцента - приватизацията на ББР и концесиите на магистрали.

Това, което веднага се забелязва, е отсъствието и на знакови за статуквото думи като корупция и правосъдие, които биха се отнесли примерно към реформа на регулаторите и на статута на известната вече и в Европа недосегаема фигура на главния прокурор.

С обещания като това за 1 млн. таблета на практика е финтирана основната тема, по която минаваше разделението в двата парламентарни вота - моделът, по който институциите на държавата са били заставени да работят за тесен кръг интереси, и наглият начин, по който към него са насочвани милиарди от публичните ресурси.

В дните преди предсрочните избори посланията бяха други. В интервюто си за

“Монд” Трифонов изтъкна именно исканията на протеста, на които партията му трябва да отговори. Чува се и твърдения за необходимостта от “преосноваване на държавата” и отнемане на възможността на прокуратурата да се намесва в политическия живот на страната. В деня след изборите обаче вторият човек в “Има такъв народ” Тошко Йорданов заговори за необходимостта българските граждани да проявят реализъм и да приемат възможността сегашният главен прокурор да изкара докрай мандата си.

Несъстоялите се партньори:

Без нас

Начинът, по който Слави Трифонов пое “отговорността” за управлението на държавата, постави пред свършен факт останалите три сили в парламента, от които се очакваше заедно с “Има такъв народ” да продължат курса от 45-ото Народно събрание към намиране на мнозинство по договорени законодателни реформи. При общ брой от 112 депутатски места за пакетирания като “партии на протеста” за такова мнозинство щеше да е необходима и подкрепата на БСП, с която по важни промени бяха намерени допирни точки. Ходът на шоумена обаче с правителството беше еднозначно разчетен от тях като парирание на възможността за това. “Демократична България”, БСП и коалицията около платформата на Мая Манолова отговориха по единствения начин, който им беше оставен - че няма да подкрепят предложените от Трифонов правителство и приоритети. От ИСМВ и БСП лансираха друг вариант - ако се стигне до трети мандат за съставяне на правителство, получила го формация да предложи служебният кабинет да продължи да работи като редовен. Идеята обаче би могла да се осъществи само ако бъде гласувана и от групата на “Има такъв народ”, но до такава развръзка едва ли би се стигнало.

“Предложението за кабинет на “Има такъв народ” е шокиращо и като начин на действие, и като съдържание, и като персонален състав. Очевидно не се търси подкрепа на онези граждани, които промениха България. Те поискаха изхвърляне на ГЕРБ от властта, но и оставка на Иван Гешев. И протестираха срещу сарайския

снимка: Велко Ангелов

Кое зло да избира?

Бойко Борисов, след като заяви, че по никакъв начин ГЕРБ няма да подкрепи кабинета на Слави Трифонов

Кое зло да избира - има Рашков, има Слави. Не подкрепяме - остава Бойко Рашков, подкрепяме - идва Слави. Ако има по-малко зло, да избереш някого...

Ако имат 111 депутати и се нуждаят от подкрепа, ще им дадем, но само ако гойдат тримата (показвайки корицата от предишния брой на "Капитал" с Христо Иванов, Мая Манолова и Тошко Йорданов), гойдат и си поискат. При трети избори няма да има шанс да се разберем, защото след седмица ще са президентските избори и всеки ще има кандидат. Затова аз умолявам те, Христо, вие набрихте тая попара, горещца, горчива, гадна, ще я сърбате. Ако вие, водени от Радев, ни вкарате в трети избори, няма никакво значение какво ще се случва с ГЕРБ. Две държави останахме без план, но едната е най-богатата. Две, бе, некадърници такива.

Аз съм се науправлявал. Личното ми ето е толкова удовлетворено, няма българин, който да ме стигне в следващите 20 - 30 - 40 - 50 години като успехи, изборни резултати.

По-големият политически залог остава в изборите за президент - дали ще бъдат запазени последните остатъци от разделение и взаимен контрол на властите.

модел и точно този модел на еднолични решения, взети някъде извън институциите, представляващи неясни интереси. Не можем да сменим джипката с кабеларка", каза Христо Иванов пред bTV.

Той обаче все още дава шанс да бъде излъчено управление на промяната: "Това сме обещали на хората и те много ясно казаха какво представлява тя и кого разпознават като неин носител. Надявам се да става дума за грешка, а не за план. Няма да изгоря мостовите, но призовавам тези, които влязат в парламента, да проявят разум." Иванов уточни, че "Демократична България" няма да води разговори за постове, а за програма и приоритети. По думите му целта е изобщо да не се стига до гласуване за или против така предложения от ИТН кабинет. "Не можем да допуснем страната да влиза в спирала от избори в избори", посочи съпредседателят на демократичната коалиция.

Мълчанието на ДПС и дилемите на Борисов

ГЕРБ и ДПС са основните потърпевши от променената политическа ситуация след вота на 4 април, както и от действията на служебното правителство на президента Радев. Разкригията и за злоупотреби в редица публични сектори, за работилите като черни каси Българска банка за развитие,

"Автомагистрала" и ДКК, започналите промени в управлението на ключови държавни структури могат да бъдат спрени само от друго правителство. За каквото ГЕРБ и ДПС, дори и да искат, нямат парламентарен ресурс.

От ДПС запазват мълчание по предложения от Слави Трифонов проектокабинет, но оттам отдавна са показали, че стоят зад два варианта. Единият е правителство на малцинството, което да зависи от подкрепата им, както беше при първия мандат на ГЕРБ и за което настойчиво призоваваха Борисов да развали коалицията с патриотите през третия. Другият е експертен кабинет, подкрепян от шарени мнозинства, както беше през 90-те години при злополучното управление на Любен Берков с мандата на ДПС. Правителството на Слави Трифонов пасва и на двата модела, проблемът е, че сега ДПС може да играе само поддържаща роля.

На практика съдбата на предложеното от Трифонов правителство е в ръцете единствено на ГЕРБ и Борисов. Бившият премиер, управлявал в последните 12 години, е наясно с това и изглежда едновременно стимулиран и изнервен от трудния избор как да постъпи.

След телевизионното обръщение на Слави Трифонов в понеделник Борисов всеки ден изнася комедийни моноспектакли, в които между атаките срещу президента, служебното правителство и всички, които са против ГЕРБ, дава разнопосочни сигнали за намеренията си по отношение на кабинета на "Има такъв народ".

В понеделник от думите му се разбира, че ГЕРБ твърдо няма да го подкрепи, но също така, че „най-големият номер ще е всички да го подкрепим". В сряда след поредното изявление, че ГЕРБ по никакъв начин няма да подкрепи правителство на Трифонов, Борисов продължи с дилемата, пред която е поставен - ако не го подкрепи, "остава Рашков", ако го подкрепи, идва Трифонов. И изпрати недвусмислен сигнал: "Ако искат подкрепа, да дойдат и я поискат."

Евентуалният успешен избор на правителството на малцинството, което Трифонов предложи с аргумента, че коалиция е мръсна дума, ще зависи и от играта с кворума в парламента. Разполагайки с половината от необходимите за управленско мнозинство депутати, кабинетът >14

➤ **Презизборният слоган на “Има такъв народ” обещаваше “друго”!**
снимка Велко Ангелов

е пред камерата. В този смисъл задаваният напоследък въпрос кой стои зад него вероятно е невалиден. Той може да има подкрепата на приятелските си кръгове и на бизнесмени, които гравитират около всички с потенциал да вземат властта. Но това все още не означава, че изпълнява нечий проект. Обратното би означавало да е безогледно употребен.

С избързането си да обяви самостоятелно правителство и начина, по който го направи, Слави Трифонов си навреди най-вече с това, че загуби контрол над ситуацията. Каквито и решения да вземе тепърва, е изправен пред риска да получи реакции от типа на Грешка 404 - стандартният отговор, с който сървърът в интернет съобщава, че не може да намери търсената страница или файл. Така както той самият връщаше 404 по време на цялата кампания и е отрязал комуникация към всички други участници на политическия терен, към собствените си депутати, вероятно и към министрите, които излъчва.

С изгорените мостове към “Демократична България” и коалицията около Мая Манолова Трифонов постави хода с правителството си в зависимост от Борисов. Няма данни за задкулисно споразумение помежду им - по-скоро сме свидетели на ключов етап от продължително състезание между двама егоцентрици. Възможно е лидерът на ГЕРБ още да не е решил как да постъпи, но със сигурност ще избере това, което стратегически му е по-изгодно - дали да сложи край на служебния кабинет, или да подхлъзне Трифонов, като подкрепи неговия.

С държанието си Слави Трифонов рискува проблеми и в партията си - през последните дни започнаха да се появяват информации за гнезда на недоволство. Не е ясно и как е комуникирано предложението към министрите в обявеното от него правителство - дали са знаели на чия точно подкрепа в парламента ще могат да разчитат.

Резултатът от създалата се ситуация е, че и в този парламент възможността за реформи по основните искания на протеста, подкрепяни според проучванията от над две трети от обществото, изглежда бламирана. Трифонов подведе избиратели - това винаги има политическа цена. Предстои да видим колко голяма. | К

➤13 на “Има такъв народ” неизбежно ще трябва да разчита на коалиция, само че неофициална и договаряна “на парче”.

Като начало, за да бъде гласуван съставът му, Слави Трифонов ще трябва да помоли Борисов. Това се налага, тъй като за започване на заседанието е необходима регистрацията най-малко на 121 народни представители, но за избора са нужни половината плюс един от присъстващите в пленарната зала. Колкото повече са депутатите в нея, толкова по-голямо става мнозинството, с което правителството трябва да бъде избрано. Различните сценарии на поведение със сигурност се обсъждат във всички партийни централи, но така или иначе за “Има такъв народ” няма вариант без подкрепа от ГЕРБ. Дори само това развитие е достатъчно унижително за победителите, закарнали се да “изчегъртат” бившите управляващи. Оттам нататък следва резултат с изнудването и в случая с правителството на ИТН - нуждата от цял куп “златни пръсти”.

Трудно е да се повярва, че Слави Трифонов и хората около него не са били наясно с това, преди да обявят решението си. Затова е още по-трудно да се провиди разумен мотив за него. Разбира се, остава вариантът “Има такъв народ” да оттегли в парламен-

та предложението си за правителство и да прехвърли върху останалите партии отговорността за третите парламентарни избори, които най-вероятно ще последват.

ГЕРБ и Борисов биха се възползвали и от такова развитие, което би дало по-реален смисъл на лозунга им за хаоса, в който те единствени могат да са вносители на ред и стабилност. И от своя страна да хвърлят вината върху “партиите на протеста” и президента Радев. Проблемът е, че битката им ще продължи да е със служебното правителство, от която пораженията на ГЕРБ до момента са загуба на близо 200 хил. гласа за два месеца.

Какво загубиха победителите

Има достатъчно причини да се смята, че и в политическите си действия телевизионният водач е толкова автентичен, колкото

В обявените приоритети са финтирани основните теми, по които минаваше разделението в двата парламентарни вота.